

DÉLMAGYARORSZÁG

AZ MSZMP SZEGEDI VÁROSIBIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

A Központi Statisztikai Hivatal jelentése a népgazdaság 1982. évi fejlődéséről

A gazdaság 1982. évi fejlődése — a romló nemzetközi feltételek mellett is — alapvetően megfelelt a népgazdasági tervben előírt követelményeknek. A legfőbb cél teljesült: az ország kül-gazdasági egyensúlyi helyzete — a külső feltételek kényszerítő hatására és a belső erőfeszítések eredményeként — javult. A konvertibilis valutákban elsármolt áruforgalom kiviteli többlettel zárult. A lakosság reáljövedelme és fogyasztása az előirányzatoknak megfelelően kismértékben meghaladta az előző évi szintet.

A gazdasági egyensúly javítása a nehezebb feltételek miatt a korábbiaknál nagyobb erőfeszítést követelt, mind a gazdaságirányítás, mind a gazdálkodó szervezetek részéről. Az év folyamán a fizetőképesség fenntartásának biztosítására jelentős intézkedések történtek, amelyek a belföldi felhasználás tervezett keretében mérsékeltek a vállalatok és a lakosság jövedelmét, illetve annak emelkedését, és növelték a költségvetés bevételeit.

A gazdálkodó szervezetek tevékenységére és eredményére a korábbiaknál nagyobb és közvetlenebb hatással voltak a nemzetközi gazdasági folyamatok. A vállalatok gazdasági helyzete — piaci lehetőségeik, illetve alkalmazkodási képességeik alapján — tovább differenciálódott. A termelői és fogyasztói igényeinek jobb kielégítését segítették az év folyamán alakuló új típusú gazdasági szervezetek. Az ezekben részt vevők nagyobb és növekvő hányadát a vállalati gazdasági munkaközösségek, szövetkezeti szakcsoportok és kiszövetkezetek foglalkoztatják.

1982-ben a nemzeti jövedelem a tervezett valamivel meghaladóan, 1,5—2 százalékkal emelkedett, összege több mint 670 milliárd forint volt. Az ipari bruttó termelés növekedése és az országos építési-szerelési tevékenység mérséklődése lényegében megfelelt a tervezettnek. A mezőgazdasági termékek bruttó termelése a tervezettnél gyorsabban nőtt. A nemzeti jövedelem növekedése az anyagi ágakban foglalkoztatottak számának kismértékű, 0,5 százalékos csökkenése mellett következett be. A termelékenységi emelkedése nagyobb volt, mint a termelésé.

A termelőfelhasználás aránya a bruttó termeléshez viszonyítva csökkent. Az anyagi ágakban a termelés bővülése mellett az előző évinél kevesebb energiát használtak fel. A lakosság energiaszükséglete emelkedett. Az összes felhasználásban a kőolaj és származékainak aránya csökkent, a földgázé nőtt.

A termelés növekedése az egyensúlyi követelményeknek megfelelően, az export fokozását szolgálta. A belföldi felhasználás az előirányzott mértékben, kb. 2 százalékkal csökkent, és összege — a korábbi évekkel ellentétben — kisebb volt, mint a nemzeti jövedelemé. A belföldi felhasználás főbb tételei közül a lakossági fogyasztás kb. 1 százalékkal haladta meg az 1981. éviét. A felhalmozás — a beruházások volumenének csökkenése és a készletnövekedés jelentős mérséklődése következtében — 10—15 százalékkal kevesebb volt az előző évinél. Így a felhalmozás aránya a belföldi felhasználásban 16 százalékkal, kisebb az előző évinél.

got, kivéve a fémtömegcikk-ipart, ahol csökkent a termelés. Néhány ágazat termelését különösen kedvezőtlenül érintették a tőkés vi-

lágpiaci értékesítési nehézségek. Ezek közé tartozott a kohászat, egyes vegyipari ágazatok, továbbá a ruházati ipar.

A SZOCIALISTA IPAR TERMELESENEK ALAKULÁSA

	1982. év	1981. év	százalékában
Bányászat	101,4		
Villamosenergia-ipar	99,4		
Kohászat	100,8		
Gépipar	103,7		
Építőanyagipar	100,9		
Vegyipar	101,8		
Kőnyúipar	98,4		
Élelmiszeripar	104,4		
Ipar összesen	102,0		

Az ipar termékszerkezete korszerűsödött, jobban alkalmazkodott a felhasználói igényekhez. A folyamat azonban a szükségesnél lassabb, a termékszerelődés üteme, a gyártmány- és gyártásfejlesztés intenzitása elmarad a követelményektől. Az anyag- és energiaellátás általában kielégítő volt. Egyes nem rubel elszámolható importból származó anyagok és alkatrészek tekintetében az év második felében előfordultak hiányok. Ezek azonban a vállalatok viszonylag szűk körében nehezítették a termelés folyamatosságát.

Az iparban foglalkoztatottak száma 30 800 fővel, 2 százalékkal volt kevesebb, mint 1981-ben. A bányászatban és az élelmiszeriparban a létszám viszonylag stabil volt, a többi fő ágazatban csökkent, legnagyobb mértékben a könnyűiparban és az építőanyag-iparban. Az egy foglalkoztatottra jutó termelés valamennyi fő ágazatban emelkedett, és az ipar egészében 4,1 százalékkal haladta meg az előző éviét. A teljesített órák száma a létszámcsökkenés, valamint az ötnapos munkahétre való áttérés következtében 6,4 százalékkal kevesebb volt, mint 1981-ben. Az egy órára jutó termelés 9 százalékkal emelkedett.

Az ipar állóeszköz-állománya tovább bővült. A fejlesztések jelentős része az energia- és anyagellátás biztosítását szolgálta. Befejeződött a szovjet—magyar földgázvezeték Városhíd—Kiskundorozsma közötti szak-

szának építése. A Halimba III. bauxitbánya kapacitása 1982-ben évi 440 ezer tonnával nőtt és befejeződött a Bitó II. bauxitbánya építése. A tatabányai szénbányánál vállalati beruházás-ként megnyitott Csordakút II. bánya 1982-ben évi 100 ezer tonna többletermelést eredményezett, s ezzel kiépült a bánya teljes kapacitása. Évi 110 ezer tonna gyöngybricketgyártással bővült a tatabányai bricketgyár kapacitása. A veszprémi szénbányánál évi 200 ezer tonna kapacitással termelni kezdett az Armin-akna. Az év utolsó napjaiban megkezdődött a Paks Atomerőmű I. sz. reaktor blokkjának a kísérleti üzemeltetése. Elkészült a Csepeli Csőgyár beruházása. A Dunai Vasmű konverteres acélművének II. sz. konverterét üzembe helyezték. A Tiszai Vegyi Kombinátban évi 4300 tonna kapacitással megindult a polipropilén fóliagyártás. A Borsodi Vegyi Kombinátban évi 46 ezer tonna kapacitással új salétromsavüzem készült el. Konvertibilis exportárukapot bővített beruhásként befejeződött a Herendi Porcelángyár nyersáru gyártást korszerűsítő beruházása. A Kaposvári Hűsokombinátban befejezték az évi 10 000 tonna kapacitású húsfeldolgozó üzemét. Elkészült a Hajdú megyei Tejipari Vállalat napi 200 ezer liter tej feldolgozására alkalmas új üzem, bővítették az Orosházi Baromfifeldolgozó Vállalat hűtőkapacitását.

Építőipar

Az országos építési-szerelési munkák volumene lényegében a tervezettnél megfelelően, 1 százalékkal csökkent. A kivitelező építőipar az 1981. évinél 2,9 százalékkal kevesebbet termelt, míg a nem építőipari szervezetek némileg fokozták építési teljesítményeiket. A belföldi építési tevékenység csökkenése mellett az építési export nőtt.

A beruházási építési igények mérséklődésével a kivitelező építőipari szervezetek termelésében emelkedett a fenntartási jellegű munkák

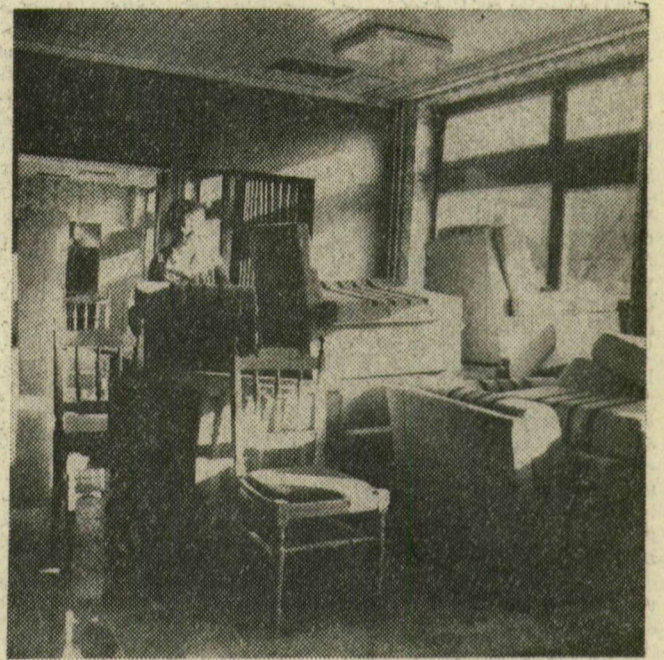
aránya. Az építmények átadásának ütemességében, a munka minőségében érdemleges változás nem történt. A kivitelező építőiparban foglalkoztatottak száma 4,7 százalékkal, kerekén 15 ezer fővel csökkent. Az egy foglalkoztatottra jutó termelés 2 százalékkal emelkedett. Az év folyamán 75 550 lakás épült fel, a tervezettnél valamivel kevesebb. Az építési lakásoknak egynegyede állami, a többi túlnyomórészt államilag támogatott magánlakás volt.

Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás

A mezőgazdasági termékek termelése 5 százalékkal haladta meg az előző évi szintet és nagyobb volt az éves tervben előirányoztnál. A növénytermelés 6 százalékkal, az állattenyésztés 4 százalékkal nőtt.

1982-ben 14,8 millió tonna gabona termelt, 15 százalékkal több az egy évvel azelőttinél. Búzából 25 százalékkal, kukoricából 14 százalékkal többet takarítottak be. A búza termésátlaga (Folytatás a 2. oldalon.)

Öregek háza

Szegeden, a Tolbuhin sugárúti 110 személyes, garzon jellegű lakásokból álló öregek házat — reméljük — hamarosan elfoglalhatják jogos tulajdonosai. A napokban érkeztek meg a szép és kényelmes bútorok, s így már kezdődhet az utolsó „simítás”: a lakások belső berendezése. Képünk a márványpadlós társalgóban készült

A 10. sz. Volánnál Kevesebb költséggel — nyereségesen

A korábbi esztendőkhöz képest emelkedett a fuvarozó vállalatok által elszállított áru mennyisége. A termelés stagnál, jó pár iparágban csökken. Amit nem készítenek el, az szállítást sem igényel, következésképpen a szállítóknak is más mutatót kell keresniük, ha eredményesen akarnak gazdálkodni. Több szállítással nem növelhetők bevételeik, ezért inkább a költségeket veszik alaposan szemügyre: *hogyan tudnak minél kevesebb ráfordítással elérni a tervezett nyereséget.*

Nyereségtervüket 1982-ben is teljesítették a 10. számú Volán dolgozói. Mivel a fuvarpiac beszűkülése következtében már tavaly sem tudtak annyival többet szállítani, amennyivel szerettek volna, kénytelenek voltak a költségeket csökkenteni. A vállalat jó eredménye annak köszönhető, hogy ebben viszont túlszárnyalták a tervet. *A dolgozók jövedelme 1982-ben meghaladta a havi 4 ezer 800 forintot.*

Idén sem tudnak jobbat a tavaly bevált receptnél: azaz a különbséggel, hogy bevételnövekedést már nem is irányoztak elő. Főlmerve a nyereség alakulására ható tényezőket az egyes üzemelemek kapacitásának jobb kihasználását tervezik. Csökkentik az autóbusszállományt. A lehetőségek szerint időszakosan korlátozzák a menetrend szerinti járatok számát, és a felszabaduló járműveket szabadon munkákra irányítják át a nyereség növelés érdekében.

Terveikben kiemelt helyet foglal el a nemzetközi áruszállítás. Nem rubelelszámolású forgalmukban 7—800 ezer dolláros nettó devizahozammal számolnak. Különböző szervezési intézkedéseket foganatosítanak: a Tisza-pályaudvari konténerter-

minál üzembe helyezésével biztosítják, hogy a konténerforgalom a Volán szervezésében bonyolódik. Üzembe helyezik a Tisza-pályaudvari fedett átrakóhelyet. A Budalakk-nál csomagolási tevékenységet kezdenek.

Huszonkét %-kal csökkentik a benzinüzemű járműállományt, ezzel és néhány más intézkedéssel 8 millió forint értékű üzemanyag megtakarítását irányozták elő. 1982-ben megkezdtek a ZIL tehergépkocsik dizelüzeművé való átalakítását: ezt idén is folytatják. Módosítják az anyaggazdálkodás és a forgóeszköz-selejtezés rendszerét. Fokozott figyelemmel kísérik a nem rubel-üzeműből származó alkatrészek felhasználását. Új RTS gépsorokon, mintegy 10 ezer gumibroncs újrafutóztatást tudják elvégezni házon belül.

Az önálló gazdasági egységek munkáját is segítik: a piackutatási információkat rendszeresen a rendelkezésükre bocsátják, kidolgozzák részükre az állóeszköz-gazdálkodásra vonatkozó legfontosabb követelményeket. Az önálló egységek számára ezután nem írnak elő kötelező tervezést, és az ot-tani vezetők belátására bízzák, milyen ösztönzési formákat, üzletpolitikai fogásokat alkalmazzanak. Nagyjából egyetlen követelmény érvényesül: *minél hatékonyabban dolgozzanak.*

A vállalat központi szerepe változik, de nem veszít fontosságából. Kevesebb operatív irányítási feladatot lát el, ugyanakkor viszont társulati elképzeléseket dolgoz ki, koordinálós szerepe is növekszik. A nagyobb önállóság nagyobb felelősséget is jelent, de teret enged az *alkotó energiák* érvényesülésének is.

A NÉPGAZDASÁG

1982. ÉVI FEJLŐDÉSÉNEK FŐBB MUTATÓSZÁMAI	Terv	Tény
	1981. év	százalékában
Nemzeti jövedelem	101—101,5	101,5—102
Nemzeti jövedelem belföldi felhasználása	98—99	98
Ipari termelés	102—102,5	102
Országos építés-szerelés	98—99	99
Mezőgazdasági termékek termelése	104—104,5	105
Egy lakosra jutó reáljövedelem	100—100,5	100,5
Lakossági fogyasztás	100,5—101	101
A szocialista szervek beruházásai milliárd forint, folyó áron	178—180	185,4

Ipar

Az ipari termelés 2 százalékkal, ezen belül az állami ipar termelése 1,9 százalékkal, a szövetkezeti iparé 3,9 százalékkal haladta meg az előző éviét. A termelésnövekedés túlnyomórészt a kivitel bővítése. Az ipari termékek exportálása mindkét fő elszámolási viszonylatban fokozódott, összességében 4,9 százalékkal haladta meg az előző éviét. A belföldi értékesítésen belül a lakosságnak és a termelőfelhasználóknak 1,3—1,3 százalékkal többet, beruházási célra 3,9 százalékkal kevesebbet értékesítettek az iparvállalatok és szövetkezetek.

Az éles nemzetközi piaci verseny és a korlátozott belföldi kereslet a gazdálkodó

egységeket különbözőképpen érintette és alkalmazkodásuk a változó helyzethez eltérő volt. A fejlődés üteme szakágazatonként és vállalatonként differenciálódott.

Legnagyobb mértékben az élelmiszeripar és a gépipar növelte termelését. A legtöbb élelmiszeripari ágazat termelése meghaladta az előző éviét, a nagyobbak közül az átlagosnál gyorsabb volt a növekedés a hús-, a baromfi- és tojásfeldolgozó, valamint a növényolajiparban. A gépiparon belül legnagyobb mértékben a gép- és gépiberendezés-ipar, valamint a műszeripar növelte termelését. A többi gépipari ágazat termelésnövekedése is meghaladta az ipari átl-